

Verslag Uitgebreide Wetenschappelijke Commissie VLIZ – vrijdag, 12 juni 2009 – auditorium IOC Project Office for IODE, InnovOcean site, Wandelaarkaai 7, Oostende

Aanwezig:

Ward Appeltans, Sara Behiels, Jos Bosmans, Rita Bracke, Simon Claus, Kris Cooreman, Etienne David, Anouk de Brauwere, Nathalie De Hauwere, Ywan De Ridder, Heidi Debergh, Wim Decock, Roland Desnerck, Manu Desutter, Elien Dewitte, Roger Dijkmans, Ingrid Dobbelaere, Guido Dumon, Nancy Fockedeey, Rudy Herman, Kris Hostens, Dani Huyghebaert, Edmonde Jaspers, Nathalie Keersebilck, Brigitte Lauwaert, Filip Meysman, Koen Parmentier, Jan Reubens, Marc Roets, Jan Seys, Jean-Paul Steenmans, Jurgen Tack, Gert Van Hoey, Ann Vanassche, Jan Vanaverbeke, Sofie Vandendriessche, An Vanhoorne, Thomas Verleye, Marie-Line Villers, Filip Volckaert, Jan Wittoeck.

Verontschuldigd:

Cecile Baeteman, Kathy Belpaeme, Jean Berlamont, Steven Degraer, Sarah Denys, René Desaever, Ilse Hoet, Nico Koedam, Valerie Lehouck, Hannelore Maelfait, Johan Mahieu, Jaak Monbaliu, Toon Peterman, Georges Pichot, Patrick Sorgeloos, Dries Van den Eynde, Karolien Van Puyvelde, Marijke Van Speybrouck, Gilbert Van Stappen, Jo Van Valckenborgh, Ann Vanreusel, Eric Verdonck, Ronny Verhoeven, Patrick Vermandel, Jacques Verniers, Magda Vincx

Verslaggever: Jan Seys

De voorzitter van de Wetenschappelijke Commissie, Colin Janssen, licht de opzet en het programma van de dag toe.

DAGDEEL 1: 10.00-13.00 uur vergadering uitgebreide Wetenschappelijke Commissie open voor alle mariene wetenschappers)

1. Verslag van de vergadering 23 april 2009

Het verslag wordt goedgekeurd, na kort te zijn toegelicht door directeur Jan Mees.

2. Eventueel bijkomende agendapunten

- Mededeling: Niall McDonnough is aangesteld als nieuwe Executive Secretary van de Marine Board
- 'Flanders Marine': zie 12)
- Samenstelling Wetenschappelijke Commissie: mogelijke toetreding nieuw lid: zie 12)
- 'Vlaamse Baaien': eventuele rol van VLIZ in discussie rond deze publicatie: zie 12)

3. Beslissingen van de Raad van Bestuur

Op 29 april 2009 vergaderde de Raad van Bestuur, voornamelijk ter voorbereiding van de Algemene Vergadering. Tijdens deze vergadering overhandigde Yves Goossens een eco-certificaat aan het VLIZ voor het varen op milieuvriendelijke brandstof aan boord van de Zeeleeuw. In het kader hiervan is het VLIZ voor de verwarming van zijn gebouwen intussen overgeschakeld op 100% groene stroom.

Karolien Van Puyvelde werd bekrachtigd als nieuw lid van de Wetenschappelijke Commissie.

De walfaciliteiten zijn nu volle eigendom van VLIZ, na het verlijden van de akte.

De Raad van Bestuur bekrachtigde de inzet van een 15-tal jobstudenten deze zomer aan het VLIZ.

Inzake databeheer naar derden (niet-primaire doelgroepen) nam de Raad van Bestuur een standpunt in. Er komen immers steeds meer vragen om datasystemen zoals IMIS in te zetten bij groepen buiten de 'core' doelgroep van het VLIZ. Basisprincipe is dat het VLIZ geen softwarebureau is en dat systemen enkel kunnen worden ingezet als ze onderdeel uitmaken van een project. Tevens zijn hiervoor een aantal randvoorwaarden vastgelegd.

4. Evaluatie van het VLIZ

Het VLIZ wordt om de vijf jaar doorgelicht. IDEA Consult is door de bevoegde overheid aangeduid als consultant voor deze opdracht. Internationale experts zullen eind deze maand – na de doorlichting vanwege IDEA tijdens de afgelopen weken – deze opdracht ook vanuit een internationaal oogpunt verderzetten. Dit team zal bestaan uit vier personen. Het voorlopig eindrapport wordt ingewacht rond 15 september, waarna het VLIZ de kans krijgt te reageren. De definitieve oplevering en onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst volgen dan later in het najaar van 2009.

5. Voorbereiding viering 10 jaar VLIZ

De viering wordt geleidelijk op gang getrokken vanaf 1 oktober 2009 = tien jaar na indiensttreding van directeur Jan Mees). Er zullen een aantal gelegenheidsproducten gelegenheidslogo, “vleece”, memorystick, draagtas, banner, promotiefilm zeewetenschappen in Vlaanderen, feestnummer Grote Rede 25, kalender 2010, nieuwe folder VLIZ, Jaarboek 2009, commercieel boek “Onze Kust anders Bekeken”) worden gemaakt. Een apotheosemoment wordt georganiseerd op 26-27 november.

De viering gaat door in het Thermae Palace Hotel (Oostende) en bestaat uit twee delen. Op donderdagavond 26 november is er een thematische avond met vier inhoudelijke voordrachten ‘hoe vuil is de Noordzee’, ‘is vis gezond?’, ‘virtuele reis door oceanen’, ‘historische kijk op onze kustlijn’) gericht naar een breed publiek, naar educatoren, naar lezers Grote Rede, etc. Op vrijdag 27 november wordt een vervroegde Jongerencontactdag 2010 georganiseerd, vanaf 16.00 uur gevolgd door een academische zitting met de nodige prominenten. Tijdens dit laatste luik wordt zowel historisch, actueel als in de toekomst gekeken naar de zee- en kustwetenschappen in Vlaanderen en eruiten. Daarna volgt een speech van de minister en een receptie.

De JCD volgt in grote lijnen het klassieke JCD-concept (voordrachten, demo's, postercompetitie, veel gelegenheid tot interactie,...) maar zal i.p.v. 6 personen, 30 jonge wetenschappers aan het woord laten in een gebalde, maatschappelijk relevante presentatie voor een professionele jury van wetenschapsjournalisten en/of wetenschapscommunicatoren. Daarnaast zal ook een fototentoonstelling worden ingericht met historische foto's van het zee- en kustonderzoek in Vlaanderen. De laureaten van de prijzen zullen geen presentatie geven, maar krijgen wel hun prijs overhandigd tijdens de zitting. Zowel voor het verzamelen van historisch fotomateriaal, als voor het insturen van abstracten voor voordrachten wordt gerekend op een massale respons vanuit de wetenschappelijke wereld. Een oproep in die zin wordt eerstdaags verstuurd.

6. Stand van zaken verbouwingen Wandelaarkaai, RV Simon Stevin, inrichting walfaciliteiten

Tijdens de voorlaatste vergadering van de Vlaamse Regering vóór de verkiezingen is definitief de financiering voor de bouw van de Simon Stevin bekrachtigd. Hierdoor kan in het najaar worden aanbesteed, met een vermoede in-de-vaart-name in 2012.

Er is ook een bouwaanvraag ingediend voor de eerste renovatiefase van de walfaciliteiten op de Halve Maan site. Verwachting is dat de renovatie in het najaar kan starten. André Cattrijsse zal een werkgroep samenstellen om de verdere uitbouw te stroomlijnen, zowel naar klassieke laboratorium- en staalnamefaciliteiten, als naar outreach, overnachtingsmogelijkheden etc. Ook binnen de UGent zal intern worden overlegd hoe optimaal van deze site kan worden gebruik gemaakt.

De verbouwingen aan het VLIZ-gebouw zelf zijn zoveel als afgerond. Ze houden een renovatie in van het inkomgedeelte, alsook de inrichting van een nieuwe zeebibliotheek.

7. Samenwerking/netwerking

Nieuwe samenwerkingen zijn er in volgende domeinen:

- VLIZ wordt verantwoordelijk voor het beheer van de real-time GLOSS data van de getijmeters overal ter wereld i.s.m. Proudman Lab - UK en de University of Hawaii)
- MDA en IMIS zullen ter beschikking worden gesteld van het INBO; hiertoe wordt momenteel overleg gepleegd tussen beide instellingen
- Ook het Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek (NIOO) wil op institutioneel niveau opleidingen in databeheer en gebruik van databanken via het VLIZ laten gebeuren; overleg met deze Nederlandse instelling is aan de gang
- Het project Census of Marine Life loopt af in 2010. CoML geeft in deze eindfase aan het VLIZ middelen om het World Register on Marine Species WoRMS nog een boost te geven. Daarnaast zijn overeenkomsten afgesloten om enkele thematische zoals HAB = Harmful algal blooms: <http://www.marinespecies.org/hab/>), en nationale registers (Canadees register DFO) op te nemen in WoRMS. Ook werden er wederzijdse links afgesproken met Genbank NCBI.

De voorzitter poneert het idee om in de veelheid van deze en alle andere projecten en acronyemen ook naar de buitenwereld een overzichtelijke listing aan te bieden.

8. Interne en externe projecten

Drie nieuwe projecten met inbreng van het VLIZ, zijn *goedgekeurd*:

- het zeer prestigieuze Europese EMODNET pilootproject, meer bepaald het biologische luik waarvoor VLIZ verantwoordelijk wordt. Jan Mees licht dit project nader toe.
- THESEUS en PEGASO: twee FP7 projecten waarin het VLIZ is betrokken resp. project rond innovatieve kustverdedigingsinitiatieven waarin het VLIZ verantwoordelijk is voor WP-6, d.i. "Disseminatie resultaten" en project ivm indicatoren voor duurzame kustontwikkeling, met rol voor VLIZ ivm databeheer)
- 4D4Life: rol voor VLIZ vanuit WoRMS
- een project inzake duurzaamheidsindicatoren voor het Schelde-estuarium is recent van start gegaan

Twee projectvoorstellen zijn *in aanvraag*:

- een Vlaamse bijdrage ESFRI voor LifeWatch i.s.m. INBO, teneinde alle Vlaamse mariene data hierin te vertegenwoordigen op Europees niveau. Rudy Herman licht verder toe.
- vervolgproject m.b.t. samenwerking met Oekraïne wordt ingediend

9. Voorbije en geplande evenementen

Zie lijst in bijlage. Jan Mees licht de geplande evenementen nader toe, met bijzondere aandacht voor een Europese conferentie in oktober 2010, in het kader van het Belgisch voorzitterschap en mogelijk i.s.m. de federale overheid.

10. Nieuwe publicaties

De volgende Grote Rede is een feestnummer. GR25 zal tijdens de zomer worden uitgestuurd en een historische rode draad vertonen met hoofdbijdragen resp. over de historiek van de zeewetenschappen, over visaanlandingen binnen de Belgische visserij en over de waardering m.b.t. de voorbije edities van de Grote Rede op basis van enquête). Daarnaast zal ook elk van de rubrieken een historische inslag kennen.

In het najaar volgen nog twee nummers van de Grote Rede.

Half november 2009 verschijnt het commerciële boek "Onze kust anders bekeken". Het vertaalt de uitgebreide expertise van de meer dan 1000 zee- en kustexperten uit Vlaanderen in een mooie verpakking naar een breed publiek toe. Hierbij worden schitterende foto's begeleid met 27 verrassende verhalen. Deze coproductie van het VLIZ, uitgeverij Het Bronzen Huis, fotograaf Misjel Decler en de agentschappen Natuur & Bos en Maritieme Dienstverlening en Kust, zal in een oplage van 4000 ex. in de betere boekhandel te koop worden aangeboden. VLIZ-leden en abonnees van het tijdschrift De Grote Rede zullen aan een gereduceerde prijs kunnen voorintekenen.

Deze namiddag wordt de Zeekrant, editie 2009, voorgesteld aan de pers.

Op 22 juni wordt het nieuwe mosdierboek van de hand van Hans De Blauwe officieel gelanceerd. Jan Mees geeft aan dat het VLIZ, in het verlengde hiervan, openstaat voor initiatie van soortgelijke initiatieven.

Het boek 'De Zee van Toen' – gecoördineerd door de Provincie West-Vlaanderen ism het VLIZ, en geschreven door Guido Rappé – is recent boven de doopvont gehouden.

11. Nieuwe websites en databanken

Op de VLIZ-website onder 'websites' (cfr. homepage) is een overzicht beschikbaar van alle door het VLIZ gehoste websites. Jan Mees overloopt een aantal van die producten.

12. Bijkomende agendapunten & varia

Samenstelling Wetenschappelijke Commissie: vanuit de Universiteit Antwerpen, domein ruimtelijke planning & havens, bestaat interesse om toe te treden tot de commissie. Dit zou het aantal vertegenwoordigers vanuit de UA op drie brengen. De Wetenschappelijke Commissie heeft hieromtrent geen bezwaar.

Het nieuwe document 'Vlaamse Baaien 2100' werd recent aan de pers voorgesteld. Het houdt een ingrijpende visie op onze kustlijn in, gezien vanuit de baggerwereld en vanuit een groep architecten. Mogelijk kan het VLIZ in de discussies rond de mogelijke implementatie een wetenschappelijke rol spelen, bijvoorbeeld door in 2010 een academische studiedag hierrond te organiseren. De Wetenschappelijke Commissie steunt dit idee.

'Flanders Marine' is nu een vzw in oprichting. Het netwerk een maritieme cluster van bedrijven baggerbedrijven, havenbedrijven, KMO's,...), kennisproviders en administraties. Het voorzitterschap, bekleed door Jan Mees, werd recent overgenomen door Jan Strubbe. Jan Mees licht de stand van zaken toe, alsook de toekomstplannen.

DAGDEEL 2: 14.00-15.30 uur vergadering uitgebreide Wetenschappelijke Commissie open voor alle mariene wetenschappers en alle leden van het VLIZ)

1. Ambities VLIZ 2010-2014 Jan Mees)

Jan Mees reflecteert eerst over de zee- en kustwetenschappen, zijn kenmerken, investeringsbeleid en noden/oplossingen, vooraleer de zelfanalyse en dromen van het VLIZ voor de toekomst nader toe te lichten.

2. Gepekeld of gemarineerd, zeewetenschappen wordt gesmaakt in het onderwijs Evy Copejans)

Evy Copejans geeft een mooi overzicht van het educatieve pad dat VLIZ sinds zijn ontstaan heeft bewandeld, en van alle realisaties sindsdien.

3. Een kilootje oude visserijstatistieken, a.u.b.! Heidi Debergh & Ann-Katrien Lescrauwaet)

Heidi Debergh licht de VLIZ-initiatieven m.b.t. het 'opvissen' van historische visserijstatistieken toe.

Een gids uit het publiek meldt dat ze reeds gebruik heeft gemaakt van de kaarten, aangeboden via het project 'Wetenschatten'.

Colin Janssen vraagt zich af of het kan worden overwogen om vanuit deze visserijgegevens een boek te maken.

DAGDEEL 3: 15.30-16.30 uur VLIZ-Ledendag)

1. Voorstelling Jaarboek 2008 Jan Mees)

2. Persvoorstelling Zeekrant 2009 Jan Seys)